

SUGGERIMENTS PER A FOMENTAR I ASSEGURAR L'ÚS DE LLENGUATGE NO SEXISTA I NO DISCRIMINATORI

En el marc de l'III Pla Estratègic 2019-2023 del Consejo de Cooperación Bibliotecaria, l'eix transversal del qual és la igualtat de gènere, a continuació es recull i sistematitza una sèrie de recursos que són correctes des del punt de vista lingüístic i donen un tractament igualitari a tots dos sexes en la redacció del contingut dels documents elaborats per les biblioteques i centres de documentació de la nostra xarxa.

1. Regla de la inversió:

Per a comprovar si un text incorre en sexisme lingüístic s'aplicarà la regla d'inversió, consistent a substituir la paraula dubtosa pel seu corresponent de gènere oposat. Si la frase resulta inadequada, és que l'enunciat primer és sexista, devent en conseqüència ser canviat.

Exemple: *"Els funcionaris tindran dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*. Aplicant la regla d'inversió canviaria el contingut de la frase: *"Les funcionàries tindran dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*. Aquesta segona frase resulta inadequada perquè es dedueix que només són dones les que cobraran les pagues extres. En aquest cas, el correcte seria: *"El personal funcionari tindrà dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*.

2. Regles generals per a evitar l'ús del masculí genèric:

Tractant-se aquesta d'una forma correcta des del punt de vista lingüístic per a designar tots dos sexes, en el context social de hui, l'ús d'aquesta fórmula invisibilitza a les dones i obstaculitza el ple establiment de la igualtat de dones i homes.

És per això que, ja que el sistema lingüístic espanyol ofereix possibilitats per a avançar cap a un llenguatge inclusiu, haurien d'utilitzar-se els següents recursos lingüístics, alternant-los segons el seu context:

a) Utilització de substantius genèrics o col·lectius per a englobar tots dos sexes.

Es tracta de substantius que, amb independència que tinguen gènere gramatical femení o masculí, fan referència tant a homes com a dones, sent el seu ús preferible, sempre que siga possible, a la utilització del masculí genèric.

Com a exemples es poden citar: funcionariat, ciutadania, veïnat, electorat, descendència, família, etc...

b) Substitució del masculí genèric per perífrasi.

Alguns exemples: població valenciana en lloc de valencians, persones amb discapacitat en lloc de discapacitats, corporació municipal en lloc de regidors, persones interessades en lloc d'interessats, comunitat escolar en lloc de professors i alumnes, etc.

c) Evitar la recurrència al masculí genèric, ometent la referència directa al sexe del subjecte en la construcció gramatical, sempre que no es cree ambigüïtat de cap mena:

1. Exemple d'estructura verbal amb "es" impersonal: *"Es beneficiaran d'aquestes ajudes ... "*, en lloc de *"Seran beneficiaris d'aquestes ajudes ... "*.

2. Mitjançant la utilització d'infinitius i gerundis: *"És obligatori haver presentat la següent documentació ... "*, en lloc de *"És obligatori que l'interessat haja presentat la següent documentació ... "*

d) Utilització de construccions metonímiques, al·ludint al càrrec, professió, ofici o titulació amb preferència a la designació de les persones que ho exercisquen o posseïsquen:

Exemples: "direcció ", en lloc dels Directors; "vicepresidència ", en lloc dels vicepresidents, "secretaria ", en lloc dels secretaris, "assessoria ", en lloc d'assessor, etc.

e) Recórrer a l'ús d'aposisicions explicatives quan s'empere masculí genèric, que aclarisquen que en aquest cas el seu ús respon a la seua funció genèrica.

Per exemple: *"L'objectiu és proporcionar als majors, d'un i un altre sexe, alternatives d'oci"*.

f) En el cas de substantius d'una única determinació per a tots dos sexes, en els quals l'article assumeix la funció de determinar el gènere, com és el cas de sol·licitant, adquirent, denunciante, recurrent, etc. es pot:

1. Ometre l'article en determinats contextos: *"Sol·licitants de l'ajuda"*

2. Usar un pronom: *"Qui sol·licite l'ajuda "*

3. Substituir per un determinant sense marca de gènere: *"Cada sol·licitant de l'ajuda"*

3. Orientacions específiques per als impresos generats

Per a assegurar l'ús del llenguatge no sexista i no discriminatori en els documents i formularis normalitzats que es generen, s'ofereixen una sèrie d'orientacions que seran aplicable en tots els textos:

1. Substituir els substantius de masculí genèric per perífrasi:

Així, per exemple: interessat, per "la persona interessada"; arrendatari, per "la persona arrendatària"; propietari, per "la persona propietària"; estranger, per "la persona estrangera"; inscrit, per "la persona inscrita"; denunciat, per "la persona denunciada"; usuari, per "la persona usuària", etc...

2. Ometre l'article, sempre que siga possible, en el cas de substantius d'una única determinació per a tots dos sexes:

Tal com s'indica: el sol·licitant, per "sol·licitant "; el representant, per "representant"; el denunciant, per "denunciant "; el titular, per "titular "; el responsable, per "responsable "; el pensionista, per "pensionista "; el convivent, per "convivent", etc...

En cas que no siguen possibles aquestes alternatives, s'haurà d'utilitzar algun dels recursos esmentats en les regles generals per a evitar l'ús del masculí genèric.

4. Normes d'estil:

a) S'evitarà en la mesura del possible l'estratègia de la duplicació, així com les de les dobles concordances quant al gènere en articles, substantius i adjectius.

Així respecte a "Els consellers i les conselleres seran els o les que ...", resulta més correcte: "*Els consellers i conselleres seran els qui ...*".

b) Només s'utilitzaran els signes de barres quan no siga possible jurídica o tècnicament l'ús d'altres estratègies.

c) En el cas que siga imprescindible utilitzar els desdoblaments, es nomenarà en femení i en masculí alternant l'ordre.

d) No hauran de ser utilitzades arroves per a designar masculins i femenins, excepte en contextos informals.